

ОТЗЫВ

зарубежного научного консультанта на диссертацию работы
Бахтияровой Саягул Жаксыбаевны на тему
«Олимпийское образование в системе подготовки
специалистов физической культуры и спорта Казахстана»,
представленную на соискание степени доктора философии (PhD) по
специальности «6D010800 – Физическая культура и спорт»

Казахская академия спорта и туризма (КазАСТ),
Алматы, Республика Казахстан

Актуальность темы исследования. Олимпизм – как один из видов общественного сознания, обусловленного историческими, морально-нравственными и эстетическими представлениями, нормами и правилами – оказал большое влияние на развитие олимпийского движения как массового явления, занявшего особое место в жизни мирового сообщества.

В условиях социально-экономических и геополитических преобразований в жизнедеятельности мирового сообщества, и современного Казахстана в том числе, а также с интеграцией высшего физкультурного и спортивного образования в мировую систему и повышением интереса к олимпийскому движению и Олимпийским играм, возникает необходимость новых подходов к процессу профессиональной подготовки специалистов области физической культуры и спорта в высших учебных заведениях.

Учитывая большое социальное, воспитательное и образовательное значение олимпизма, современные инициативы и образовательные ресурсы, реализуемых в системе современного олимпийского образования, богатое историческое наследие олимпийского движения Казахстана дает возможность использовать все это в подготовке специалистов области физической культуры и спорта и, тем самым, обеспечить реализацию государственной программы модернизации общественного сознания, ориентированной на исторический опыт и традиции.

Внедрение олимпийского образования в Казахстане обусловлено целями мирового и национального образования, социальными запросами, потребностью подготовки высококвалифицированных специалистов в сфере физической культуры и спорта.

Краткая характеристика структуры диссертации и ее особенности. Основное направление и задачи исследования обусловили структуру диссертационной работы, которая включает введение, логически взаимосвязанные разделы, заключение, список использованных источников и приложений. Диссертант четко обосновала имеющиеся противоречия, что обусловило актуальность и необходимость решения проблемы.

Структура диссертации, расположение материала, выводы по результатам проведенного исследования свидетельствуют о целостном

видении автором проблемы и путях решения задач при достижении поставленной цели.

2. Научные результаты в рамках требований к диссертациям PhD

В ходе научных исследований, проведенных соискателем получены следующие результаты:

1. Впервые в Казахстане определены теоретические основы становления системы олимпийского образования, уточнено содержание и значение понятий «олимпизм», «олимпийское образование»

2. Разработана структурно-содержательная модель олимпийского образования в системе подготовки специалистов сферы физической культуры и спорта, определены мотивационно-содержательные, целенаправленно-процессуальные и аналитико-оценочные компоненты, их показатели и критерии.

3. Систематизированы пути внедрения в учебный процесс программы элективной дисциплины по направлению «Олимпийское образование».

4. Разработано содержание целостной программы подготовки специалистов физической культуры и спорта по реализации олимпийского образования в образовательных учреждениях.

5. Разработана методика и экспериментально проверена эффективность реализации олимпийского образования в системе подготовки специалистов сферы физической культуры и спорта.

3. Степень обоснованности и достоверности полученных результатов.

Обоснованность и достоверность результатов обеспечены корректным выбором методологических подходов, использованием комплекса психолого-педагогических методов и средств объективной оценки результатов, полученных в ходе экспериментальной работы.

Каждый научный результат и выводы характеризуются определенной степенью новизны.

Первый результат - частично новый, так как докторант, опираясь на разработанные в науке методологические подходы, в ходе исследования определяет теоретические основы становления системы олимпийского образования в Казахстане, уточняет содержание и значение понятий «олимпизма» и «олимпийского образования».

Второй результат - новый, так как впервые с научно-практических позиций определены структурно-содержательная модель олимпийского образования в системе подготовки специалистов сферы физической культуры и спорта, определены мотивационно-содержательные, процессуально-целенаправленные и аналитико-оценочные компоненты, их показатели и критерии.

Третий результат - новый. Автором впервые систематизированы пути внедрения в учебный процесс программы «Олимпийское образование».

Четвертый результат - новый, так как разработана и предложена целостная программа подготовки специалистов сферы физической культуры и спорта по реализации олимпийского образования в образовательных учреждениях.

Пятый результат - новый, так как экспериментально доказана эффективность, разработанной диссертантом методики подготовки специалистов по олимпийскому образованию на основе элективного курса «Олимпийское образование» в системе подготовки специалистов сферы физической культуры и спорта.

4. Оценка внутреннего единства результатов. Полученные научные результаты диссертационного исследования характеризуются внутренним единством и логической взаимосвязью. Структура диссертации, содержание материала, выводы по результатам проведенного исследования свидетельствуют о целостном видении автором проблемы и путей решения поставленных задач в достижении цели.

5. Соответствие работы требованиям МОН РК к диссертациям на соискание степени доктора философии (PhD) по специальности «БД010800 - Физическая культура и спорт».

Исследование С.Ж. Бахтияровой выполнено на высоком теоретико-методологическом уровне и отвечает научным требованиям, предъявляемым к диссертациям на соискание степени доктора философии (PhD) по специальности «БД010800 - Физическая культура и спорт». Исследование проведено с использованием широкого набора современных методов исследования: теоретический анализ философской, психолого-педагогической литературы, научных работ по теме диссертации, изучение нормативно-правовых документов образовательной политики РК, концепций воспитания, анализ передового опыта, моделирование проблемы исследования, проектирование технологий учебно-воспитательного процесса, сравнительный анализ результатов деятельности, анкетирование, интервью, тестирование, диагностические, педагогические, коррекционные методики, методы и приемы математико-статистической обработки. Кроме того, проанализирован большой объем работ зарубежных ученых по исследуемой проблематике. По итогам проведенного докторантом анализа сделаны конкретные обобщения и выводы.

В соответствии с требованиями Комитета по контролю в сфере образования и науки МОН РК, по теме диссертации опубликованы - 21 научных публикации, в том числе: 7 статей в научных журналах, рекомендованных Комитетом по обеспечению качества в сфере образования и науки Министерства образования и науки Республики Казахстан; 2 статьи в журнале входящем в международную базу Scopus; 1 статья в научном журнале; 1 учебное пособие; 1 электронная учебно-методическая разработка; 8 статей в сборниках материалов международных и 1 республиканских конференций и получено 1 свидетельство о государственной регистрации на объект авторского права.

6. Применимость результатов исследования в решении теоретических и практических задач.

Полученные результаты исследования представляют теоретическую и практическую ценность. Достоверность и обоснованность, обеспечиваемые достаточно содержательным выбором источников исследования, широким кругом фактического материала, применения теоретически и практически обоснованных методов исследования, подтверждаются и результатами экспериментальной работы, проведенной самостоятельно докторантом в Западно-Казахстанском университете им. М. Утемисова.

Идеи, реализованные в данной работе, могут быть положены в основу дальнейшего развития профессионального образования в области физической культуры в Республике Казахстан.

7. Рекомендация к защите.

Данное научное исследование имеет научно-обоснованный и законченный характер. Докторант Бахтиярова С. Ж. продемонстрировала глубокий уровень профессиональной компетентности в процессе организации и проведения теоретической и экспериментально-педагогической деятельности. Работа докторанта «**Олимпийское образование в системе подготовки специалистов физической культуры и спорта Казахстана**», соответствует требованиям, предъявляемым к диссертациям и может быть рекомендована к публичной защите на соискание степени доктора философии (PhD) по специальности «**6D010800 – Физическая культура и спорт**».

Зарубежный научный консультант:

**директор Учебно-научного
олимпийского института**

Национального университета

физического воспитания и спорта

Украины (Киев),

доктор педагогических наук, профессор

Булатова М.М.

Қазақ спорт және туризм академиясы (ҚазСТА), Алматы, Қазақстан Республикасы

«6D010800 - Дене шынықтыру және спорт» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алуға ұсынылған «Қазақстанның дене шынықтыру және спорт мамандарын дайындау жүйесіндегі олимпиадалық білім беру» тақырыбындағы Бахтиярова Саягул Жаксыбаевнаның диссертациясына шетелдік ғылыми кеңесшінің

ПІКІРІ

Зерттеу тақырыбының өзектілігі. Олимпизм - тарихи, моральдық-адамгершілік және эстетикалық идеялармен, нормалар мен ережелермен шартталған қоғамдық сананың бір түрі ретінде әлемдік қоғамдастықтың өмірінде ерекше орын алған бұқаралық құбылыс ретінде олимпиадалық қозғалыстың дамуына үлкен әсер етті.

Әлемдік қоғамдастықтың, оның ішінде қазіргі Қазақстанның өміріндегі әлеуметтік-экономикалық және геосаяси қайта құрулар жағдайында, сондай-ақ жоғары дене шынықтыру және спорттық білім беруді әлемдік жүйеге кіріктірумен және олимпиадалық қозғалыс пен Олимпиадалық ойындарға қызығушылықты арттыра отырып, жоғары оқу орындарында дене шынықтыру және спорт саласының мамандарын кәсіби дайындау процесіне жаңа тәсілдер қажеттігі туындайды.

Олимпиаданың үлкен әлеуметтік, тәрбиелік және білім беру маңыздылығын, заманауи олимпиадалық білім беру жүйесінде іске асырылатын заманауи бастамалар мен білім беру ресурстарын ескере отырып, Қазақстанның олимпиадалық қозғалысының бай тарихи мұрасы осының барлығын дене шынықтыру және спорт саласының мамандарын дайындауда пайдалануға және сол арқылы тарихи тәжірибеге және дәстүрлерге бағдарланған қоғамдық сананы жаңғыртудың мемлекеттік бағдарламасын іске асыруды қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Қазақстанда олимпиадалық білім берудің енгізілуі әлемдік және ұлттық тәрбиенің мақсаттарымен, әлеуметтік қажеттіліктермен, дене шынықтыру және спорт саласында жоғары білікті мамандарды дайындау қажеттілігімен байланысты.

Диссертация құрылымының қысқаша сипаттамасы және оның ерекшеліктері.

Зерттеудің негізгі бағыты мен міндеттері кіріспеден, логикалық өзара байланысқан бөлімдерден, қорытындыдан, пайдаланылған әдебиеттер тізімінен және қосымшалардан тұратын диссертациялық жұмыстың құрылымын анықтады. Диссертант мәселені шешудің өзектілігі мен қажеттілігін анықтайтын бар қарама-қайшылықтарды нақты негіздеді.

Диссертациялық жұмыстың құрылымы, материалдың орналасуы, зерттеу нәтижелері бойынша жасалған тұжырымдар автордың мәселеге

біртұтас көзқарасы мен мақсатқа жетудегі мәселелерді шешу жолдарын айғақтайды.

2. PhD диссертациясына қойылатын талаптар шеңберіндегі ғылыми нәтижелер.

Ізденуші жүргізген жүргізген ғылыми зерттеулер барысында келесі нәтижелер алынды:

1. Қазақстанда алғаш рет олимпиадалық білім беру жүйесін қалыптастырудың теориялық негіздері анықталып, «олимпизм», «олимпиадалық білім» ұғымдарының мазмұны мен мағынасы нақтыланды.

2. Дене шынықтыру және спорт саласындағы мамандарды дайындау жүйесінде олимпиадалық білім берудің құрылымдық-мазмұндық моделі әзірленді, мотивациялық-мазмұндық, мақсатты-процессуалдық және талдау-бағалау компоненттері, олардың көрсеткіштері мен өлшемдері айқындалды.

3. «Олимпиадалық білім беру» бағыты бойынша элективті пәннің бағдарламасын оқу үдерісіне енгізу жолдары жүйеленді.

4. Білім беру ұйымдарында олимпиадалық білім беруді жүзеге асыру үшін дене шынықтыру және спорт мамандарын дайындаудың кешенді бағдарламасының мазмұны әзірленді.

5. Дене шынықтыру және спорт саласындағы мамандарды дайындау жүйесінде олимпиадалық білім беруді енгізудің әдістемесі әзірленді және тиімділігі эксперименттік негізде тексерілді.

3. Алынған нәтижелердің негізділігі мен сенімділік дәрежесі.

Нәтижелердің негізділігі мен сенімділігі әдістемелік тәсілдерді дұрыс таңдаумен, психологиялық-педагогикалық әдістер кешенін және эксперименттік жұмыс барысында алынған нәтижелерді объективті бағалау құралдарын қолданумен қамтамасыз етіледі.

Әрбір ғылыми нәтиже мен қорытынды белгілі бір жаңашылдықпен сипатталады.

Бірінші нәтиже ішінара жаңа, өйткені докторант ғылымда әзірленген әдіснамалық тәсілдерге сүйене отырып, зерттеу барысында Қазақстанда олимпиадалық білім беру жүйесінің қалыптасуының теориялық негіздерін айқындайды, «олимпизм» және «олимпиадалық білім» ұғымдарының мазмұны мен маңызын нақтылайды.

Екінші нәтиже жаңа, өйткені дене шынықтыру және спорт саласындағы мамандарды дайындау жүйесінде олимпиадалық білім берудің құрылымдық-мазмұндық моделі ғылыми-практикалық тұрғыдан алғаш рет анықталды, мотивациялық-мазмұндық, процестік-мақсатты және талдау-бағалау компоненттері, олардың көрсеткіштері мен критерийлері анықталды.

Үшінші нәтиже жаңа. Автор алғаш рет «Олимпиадалық білім беру» бағдарламасын оқу процесіне енгізу жолдарын жүйелендірді.

Төртінші нәтиже жана, білім беру ұйымдарында олимпиадалық білім беруді жүзеге асыру үшін дене шынықтыру және спорт саласындағы мамандарды дайындау кешенді бағдарламасы әзірленіп, ұсынылғандықтан.

Бесінші нәтиже жана, өйткені дене шынықтыру және спорт саласындағы мамандарды дайындау жүйесіндегі «Олимпиадалық білім беру» элективті курсы негізінде диссертация әзірлеген олимпиадалық білім беру бойынша мамандарды дайындау әдістемесінің тиімділігі эксперименттік негізде дәлелденді.

4. Нәтижелердің ішкі бірлігін бағалау. Диссертациялық зерттеудің алынған ғылыми нәтижелері ішкі бірлікпен және логикалық өзара байланыспен сипатталады. Диссертациялық жұмыстың құрылымы, материалдың мазмұны, зерттеу нәтижелері бойынша жасалған тұжырымдар автордың мәселеге біртұтас көзқарасы мен мақсатқа жету жолында қойылған міндеттерді шешу жолдарын айғақтайды.

5. Жұмыстың «6D010800 - Дене шынықтыру және спорт» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алуға арналған диссертацияларға ҚР БҒМ талаптарына сәйкестігі.

С.Ж. Бахтиярованың зерттеуі жоғары теориялық-әдіснамалық деңгейде орындалды және «6D010800 - Дене шынықтыру және спорт» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін диссертацияларға қойылатын ғылыми талаптарға сәйкес келеді. Зерттеу заманауи зерттеу әдістерінің кең жиынтығын қолдана отырып жүргізілді: философиялық, психологиялық-педагогикалық әдебиеттерді, диссертация тақырыбы бойынша ғылыми жұмыстарды теориялық талдау, ҚР Білім беру саясатының нормативтік-құқықтық құжаттарын, тәрбие тұжырымдамаларын зерделеу, *озық тәжірибені талдау, зерттеу мәселесін модельдеу, оқу-тәрбие процесінің* технологияларын жобалау, қызмет нәтижелерін салыстырмалы талдау, сауалнама, сұхбат, тестілеу, диагностикалық, педагогикалық, түзету әдістері, математикалық статистикалық өңдеудің әдістері мен әдістері. Сонымен қатар, зерттелетін мәселелер бойынша шетелдік ғалымдардың еңбектерінің ауқымды көлемі сараланды. Докторант жүргізген талдау қорытындысы бойынша нақты қорытындылар мен қорытындылар жасалды.

ҚР БҒМ Білім және ғылым саласындағы бақылау комитетінің талаптарына сәйкес диссертация тақырыбы бойынша 21 ғылыми мақалалар жарияланды, оның ішінде: Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Білім және ғылым саласындағы сапаны қамтамасыз ету Комитеті ұсынған ғылыми журналдарда 7 мақала; Scopus халықаралық базасына кіретін журналда 2 мақала; ғылыми журналдағы 1 мақала, 1 оқу құралы; 1 электронды оқу-әдістемелік әзірleme; халықаралық 8 мақала және 1 республикалық конференция материалдарының жинақтарында және авторлық құқық объектісіне мемлекеттік тіркеу туралы 1 куәлік алынды.

6. Зерттеу нәтижелерінің теориялық және практикалық мәселелерді шешуде қолдану мүмкіндігі.

Зерттеу нәтижелері теориялық және практикалық құндылықты білдіреді. Зерттеу көздерін, нақты материалдың кең ауқымын, теориялық және іс жүзінде негізделген зерттеу әдістерін қолданудың жеткілікті мағыналы таңдауымен қамтамасыз етілген сенімділік пен негізділік докторанттың М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінде өз бетінше жүргізген эксперименттік жұмысының нәтижелерімен расталады. Осы жұмыста іске асырылған идеялар Қазақстан Республикасында дене шынықтыру саласындағы кәсіптік білім беруді одан әрі дамытудың негізіне алынуы мүмкін.

7. Қорғауға ұсыныс. Бұл ғылыми зерттеу ғылыми-негізделген және толық. Докторант С.Ж. Бахтиярова теориялық және эксперименттік-педагогикалық іс-шараларды ұйымдастыру және өткізу барысында кәсіби құзыреттілігінің терең деңгейін көрсетті. Докторанттың «Қазақстанның дене шынықтыру және спорт мамандарын дайындау жүйесіндегі олимпиадалық білім беру» жұмысы диссертацияларға қойылатын талаптарға сәйкес келеді және «6D010800 – Дене шынықтыру және спорт» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алу үшін жария қорғауға ұсынылуы мүмкін.

Шетелдік ғылыми кеңесші:
Ұлттық дене тәрбиесі және спорт
университетінің Оқу-ғылыми
олимпиадалық институтының
директоры Украина (Киев),
педагогика ғылымдарының докторы,
профессор

М.М. Булатова

Город Алматы, Республика Казахстан.

Четырнадцатое ноября две тысячи двадцать второго года.

Перевод текста документа с русского языка на казахский язык выполнен переводчиком Кенжетаевой Дианой Серикболовной.

Подпись: _____

Город Алматы, Республика Казахстан.

Четырнадцатое ноября две тысячи двадцать второго года.

Я, Байкадамов Азильхан Талгатбекович, частный нотариус города Алматы, действующий на основании государственной лицензии №14013777 от 18 сентября 2014 года, выданной Комитетом регистрационной службы и оказания правовой помощи Министерства юстиции Республики Казахстан, свидетельствую подлинность подписи, сделанной переводчиком гр. Кенжетаевой Дианой Серикболовной в моем присутствии. Личность переводчика установлена, дееспособность и полномочия проверены

Зарегистрировано в реестре за №948

Взыскано: Согласно ст.30-1 Закона РК «О нотариате».

Нотариус: _____

